

Brief aan de raad

2026-0059776

Afdeling:
Ruimtelijke
Ontwikkeling

Onderwerp: Evaluatie 'lik-op-stuk-afvalbeleid'

2026-07-14T10:00:00+02:00

Aan de leden van de raad,

Op 21 januari 2025 heeft u de motie '**Lik-op-stuk afvalbeleid!**' (25M01) aangenomen. De raad heeft daarmee het college opgedragen om een plan van aanpak op te stellen om het bijplaatsen van afval en dumpingten terug te dringen. En daarnaast in de prestatieafspraken met woningbouwcorporaties afspraken over afvalinzameling op te nemen.

Op 8 juli 2025 heeft uw raad ervoor gekozen het voorgelegde plan van aanpak ten dele uit te voeren door het verhogen van de inzet van Toezicht en Handhaving. Uw raad heeft er destijds voor gekozen de bestaande, beperkte hotspot-aanpak niet te intensiveren en breder in te zetten. Daarmee is de gekozen aanpak gebaseerd op het principe "de vervuiler betaalt". Deze maatregelen worden vanaf nu het 'lik-op-stuk-afvalbeleid' genoemd.

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over:

1. De evaluatie van de eerste negen maanden van het 'lik-op-stuk-afvalbeleid';
2. De conclusie dat het 'lik-op-stuk-afvalbeleid' leidt tot meer boetes, maar niet tot minder afval-overlast;
3. Een uitnodiging voor een kaderstellende dialoog voor het vervolg van de aanpak.

Eerdere besluitvorming

- Grondstoffenbeleidsplan 2026-2030 (2025-0118800);
- Beantwoording motie 'Lik op stuk afvalbeleid' (25M01) - 2025-0047878;
- Collegebesluit "Beleidsregel voor toepassen spoedeisende bestuursdwang bij verkeerd aangeboden afvalstoffen gemeente Zwijndrecht" (2025-0122586);
- Raadsinformatiebrief 'prestatieafspraken lange termijn met woningcorporaties Zwijndrecht 2026-2027' ([2025-0132642](#)).

Genomen maatregelen

Direct na het raadsbesluit van juli 2025, is een versterkte lik-op-stuk aanpak gestart. Dat betekent dat aanvullend op het sinds 2023 in gang gezette hotspot-overleg het college sinds juli 2025 inzet op:

1. Intensievere inzet op 'de vervuiler betaalt', door:
 - Verhoogde zichtbaarheid van handhaving. Het team van Toezicht en Handhaving is uitgebreid met 1 FTE en een eigen afvalwagen.

- De bestuurlijke boete van € 95 voor het dumpen van afval, aan te vullen met het verhalen van de kosten van opruimen en administratieve afhandeling ervan. Eind 2025 heeft het college daarvoor een spoedeisende bestuursdwang van € 179 vastgesteld (zie ook bijlage 6).

2. Verstevinging van de prestatieafspraken 2026-2027 met woningcorporaties.

In de prestatieafspraken zetten we ons gezamenlijk in op het voorkomen van afvaloverlast, door betere informatievoorziening aan nieuwe bewoners en structurele afstemming via het afval-hotspotoverleg.

Resultaten

De eerste 9 maanden van het 'lik-op-stuk-afvalbeleid' hebben geresulteerd in een toename van het aantal uitgeschreven boetes. Tegelijkertijd zien we nog steeds een duidelijke toename van het aantal meldingen over afval en is sprake van een toename van het totale gewicht van bijplaatsingen (gewogen in tonnen kilogram en in percentage van de totale hoeveelheid restafval). We zien een groeiende irritatie bij inwoners die melden.

Duiding van deze resultaten

Samenvattend is met enkel de verstevinging van Toezicht en Handhaving en zonder integrale ketenaanpak voor een schoon Zwijndrecht geen gedegen analyse te maken over de effectiviteit van de aanpak van afvalproblematiek. Er is onvoldoende capaciteit om oorzaken te onderzoeken en een hotspot- en buurtgerichte aanpak te ontwerpen. Ook capaciteit om lopende initiatieven van woningcorporaties, Diverz, Buurtbloeiers en inwoners integraal samen te brengen en te ondersteunen ontbreekt.

1. Meer handhaving ≠ minder overlast en biedt geen inzicht in oorzaken of effectiviteit

De inzet van 1 FTE (€ 100.000) Toezicht en Handhaving per september 2025 heeft geleid tot meer boetes: van 19 (2024) naar 84 (2025) en 43 in eerste kwartaal 2026. Tegelijkertijd is de ervaren overlast gestegen (zie volgende punten). Echter, met het 'lik-op-stuk-afvalbeleid' is geen capaciteit om de eerste inzichten door te vertalen naar een effectievere aanpak. En ontbreekt capaciteit om oorzaken van afvaloverlast te onderzoeken en op gedragsverandering te sturen.

2. Toename in meldingen en gewicht bijplaatsingen

De afvaloverlast wordt gemeten in aantal meldingen. Het aantal meldingen steeg met 120% naar 3.430 in 2025. In het eerste kwartaal van 2026 zijn er al ongeveer 1.650 meldingen gemaakt. Deze inzichten in ervaren overlast zijn verrijkt met andere inwonercontacten: brieven, telefonisch contact, bezoeken aan het wijkspreekuur en de verslagen van de afvalcoaches die met de hotspot-aanpak deur-aan-deur gaan. De objectieve overlast wordt gemeten in de ingezamelde hoeveelheid gedumpt afval, in tonnen kilogram. Dit volume nam toe met circa 20%. Dit is een flinke stijging, maar niet zoveel als de stijging in meldingen. Objectief steeg het volume van circa 134 ton (2024) naar 159 ton (2025). De inschatting is dat circa 40% hiervan grofvuil is. Een mogelijke oorzaak van het verschil in de stijging van de meldingen en de daadwerkelijke stijging, is dat we merken dat er in sommige wijken veel vaker wordt gemeld, voor bijvoorbeeld een (klein) aantal restafvalzakken. Tegelijk zien we dat in sommige wijken juist veel grofvuil dumpingen zijn, terwijl daar veel minder meldingen van worden gemaakt. Waarbij een restafval zak veel minder weegt dan een huisraad.

3. Huidige aanpak richt zich slechts op een deel van het probleem

Het 'lik-op-stuk-afvalbeleid' focust op restafvalzakken en niet op grofvuil, terwijl grofvuil circa 40% van het probleem vormt. Daarnaast lijkt op een hotspot-locatie soms een verbetering te zien, maar het langdurig effect is niet te meten. Ook wijst de stijging van totale kilo's aan bijplaatsingen erop dat de problematiek mogelijk verschuift en niet of onvoldoende afneemt. We zien dat een gedragsverandering nodig is om het gedrag van bijplaatsingen tegen te gaan. Tot slot zijn er zo'n 30–50 hotspot-locaties. Een hotspot-aanpak duurt circa 6 weken, waarin er 2 locaties tegelijk aangewezen worden.

De huidige aanpak biedt geen integrale sturing van Diverz, woningcorporaties en bijdragen aan Buurtbloeiers en borgt geen structurele monitoring over de hele lijst van afval-hotspots of de gehele

gemeente. De samenwerking met Buurtbloeiers is essentieel omdat een groot deel van de hotspots zich in deze wijken bevindt.

4. Onvoldoende capaciteit om inwoners en samenwerking te benutten

Door het ontbreken van een integrale ketenaanpak is er onvoldoende capaciteit om inwoners die willen bijdragen aan een schone buurt te ondersteunen. De meeste inwoners houden hun buurt schoon. Een aantal van de inwoners die meldingen doen van bijplaatsingen en dumpingen, zouden ook willen bijdragen aan het schoonhouden van hun buurt. Hiervoor vragen zij ondersteuning van de gemeente, zoals een afvalpas om zelf op te ruimen. Door samen met deze inwoners te werken, kan buurtgericht worden gewerkt aan het versterken van de gewenste norm: een schone buurt is vanzelfsprekend.

Conclusie

De raad heeft gekozen voor een aanpak van afvaloverlast waarbij 'de vervuiler betaalt'. Met dat kader kan de extra inzet op Toezicht en Handhaving deels als doeltreffend worden gezien. Want Toezicht en Handhaving was meer zichtbaar, en er zijn meer boetes uitgeschreven.

Echter, we zien meer meldingen van bijplaatsingen, meer kilo's aan bijplaatsingen en de frustratie van inwoners die de overlast ervaren neemt toe.

Uitnodiging kaderstellende dialoog

In een kaderstellende dialoog wil het college daarom met u in gesprek over de resultaten en ervaringen van de huidige aanpak. En met u vooruitkijken of versteviging met het inzetten van integrale ketenaanpak en -regie op schone buurten wenselijk is. In de geest van het raadsprogramma 'Zwijndrecht Samen Vooruit' doen we dit ook samen met onze inwoners. De kaderstellende dialoog is gepland op 8 september.

Wij vertrouwen erop u voldoende te hebben geïnformeerd en beschouwen motie 25M01 en toezegging 25T36-C door ons als afgedaan.

Hoogachtend,

De secretaris,

De burgemeester,